

Arbetsmiljöverket

Enheten för kemiska, mikrobiologiska och
fysikaliska faktorer

Karin Staaf

112 79 STOCKHOLM

Vår referens/dnr:

Amelie Berg/ 67/2017

Er referens/dnr:

2016/048854

2017-08-28

Remissvar

Förslag till föreskrifter om Hygieniska gränsvärden

Svenskt Näringsliv och dess medlemsorganisationer har getts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade förslag till föreskrifter och allmänna råd. I detta remissvar lämnar Svenskt Näringsliv i huvudsak generella synpunkter. Synpunkter på förslag till hygieniska gränsvärden för specifika kemiska ämnen lämnas separat av Svenskt Näringslivs berörda medlemsorganisationer.

Generella synpunkter

Svenskt Näringsliv ser positivt på att arbetsmiljön och förutsättningarna för arbetsmiljöarbetet förbättras och att risken för exponering av skadliga ämnen minimeras. Lagstiftning är en väg. Det är dock viktigt att det finns praktiska möjligheter för medlemsföretagen att efterleva reglerna. Till exempel måste mätteknik- och metodik finnas tillgänglig och teknik- och processutveckling måste utvecklas för att lägre exponeringsnivåer ska kunna uppnås. Vid en sänkning av gränsvärdena för olika ämnen måste dessa aspekter vägas in och en rimlig övergångsperiod måste finnas för att företagen ska ha en möjlighet att efterleva gällande lagstiftning.

Svenskt Näringsliv ser också positivt på att tillståndskravet för en del B-ämnen försvinner vilket bland annat innebär en minskad administrativ börda för medlemsföretagen.

Harmoniserad lagstiftning inom EU

Svenskt Näringsliv anser att en harmonisering av lagstiftningen inom EU är viktig och i många fall nödvändig. Förutsättningarna för arbetsgivare och arbetstagare ska så långt möjligt var lika i Europa. Detta är en ståndpunkt som även Arbetsmiljöverket brukar inta och i konsekvensutredningen skriver man att "Vägen mot mer harmoniserade gränsvärden inom EU kommer att medföra att företag måste arbeta arbetsmiljömässigt på lika villkor". Trots detta väljer Arbetsmiljöverket att utvidga kraven och gå längre än EU-lagstiftningen i sitt förslag för ett antal ämnen som till exempel kvarts, skärvätskor och koppar och dess oorganiska föreningar. Svensk industri verkar på en global marknad vilket måste beaktas.

Högre nationella krav får till följd att kostnader för kontroll och administration av verksamheten ökar vilket i sin tur innebär att produktionskostnaderna ökar. I slutändan kan det innebära att strängare gränsvärden i Sverige i praktiken blir ett handelshinder för svenska företag. För företag med verksamheter inom olika EU-länder innebär det också en ökad administrativ börda då t.ex. olika rutiner behöver tas fram för olika enheter inom företaget beroende på i vilket land verksamheten bedrivs.

De europeiska gränsvärdena har tagits fram genom vetenskaplig bedömning och där även tekniska och socioekonomiska aspekter har vägts in. Syftet med detta är att alla medlemsländer ska ha möjlighet att implementera och efterleva de gränsvärden som beslutats och att därmed möjliggöra att så många arbetstagare som möjligt skyddas. Svenskt Näringsliv anser det därför oacceptabelt att Arbetsmiljöverket vill införa andra och i vissa fall nya gränsvärden för vissa ämnen än vad man har beslutat om inom EU.

Konsekvensutredning och konsekvensbeskrivning

I konsekvensutredningen och konsekvensbeskrivningen till förslaget har Arbetsmiljöverket för de flesta ämnen gjort en relevant bedömning av konsekvenserna beträffande hälsoeffekter kopplade till exempelvis ökade kostnader. Nya och sänkta gränsvärden innebär ofta mycket stora kostnader för företagen för åtgärder som ombyggnad av lokaler, ventilationssystem, utbyte av maskiner och utrustning och administrativa kostnader för exponeringsbedömningar, mätningar och medicinska kontroller. I de fall där Arbetsmiljöverket väljer att frånga de gränsvärden som beslutats om inom EU eller sätta nya gränsvärden där EU ännu inte beslutat om reglering krävs mycket noggranna bedömningar och överväganden för att motivera gränsvärdet.

Svenskt Näringsliv anser dock att konsekvensutredningen och beskrivningen innehåller stora brister när det gäller kvarts och skärvätskor. Här saknas tydliga och motiverade kopplingar mellan hälsovinster och kostnader för företagen. Beträffande kvarts skriver Arbetsmiljöverket i konsekvensutredningen att den sammanlagda kostnaden för företagen, vid ett sänkt gränsvärde till 0,05 mg/m³, kommer att uppgå till ca 2 miljarder kronor. I en rapport från EU (Institute of Occupational Medicine. IOM Research Project P937/8, May 2011) beräknas hälsovinsten för Sverige till 16-39 miljoner euro under en 60-årsperiod och antalet personer som insjuknar i lungcancer skulle uppskattningsvis minska med 1 person per år. Vi ställer oss mycket tveksamma till om företagens kostnader vid ett sänkt gränsvärde kan motiveras av kostnaderna för hälsovinster.

Enligt föreskrifterna om medicinska kontroller ska medarbetare som exponeras för halva gränsvärdet för kvarts genomgå läkarundersökning med tjänstbarhetsbedömning (omfattande bl.a. lungröntgen). Företagens kostnader för det kraftigt ökade antalet personer som ska genomgå medicinska kontroller saknas i konsekvensutredningen. De ekonomiska kostnaderna och den ökade administrativa bördan för företagen kommer att bli omfattande och det är av största vikt att ett beslut om en halvering av gränsvärdet kan motiveras av en korrekt konsekvensbedömning där kostnader och vinster ställs mot varandra.

Beträffande skärvätskor skriver Arbetsmiljöverket i konsekvensbedömningen att skärvätska har en mycket varierad sammansättning och att man därför inte kan ange en kritisk effekt. Kostnadsberäkningar saknas. Vad Svenskt Näringsliv känner till har inget annat land inom

EU ett gränsvärde för skärvätska. Vi ställer oss därför mycket kritiska till att Sverige ska införa detta gränsvärde och föreslår istället att informationsmaterial och vägledning beträffande hanteringen av skärvätskor tas fram.

Svenskt Näringsliv anser att konsekvensutredningen är mycket bristfällig och om Arbetsmiljöverket håller fast vid förslaget att införa ett hygieniskt gränsvärde måste konsekvensutredningen kompletteras med tydliga resonemang angående hälsovinster kopplade till kostnader.

Mätmetoder, analyser och exponeringsbedömningar

Det är av största vikt att det finns tillgänglig mätutrustning och tydliga och användbara metoder för exponeringsbedömningar och mätningar för att företagen ska kunna efterleva föreskrifterna och säkerställa att medarbetare inte utsätts för halter över gränsvärdena. Det finns brister inom detta område och de standardiserade metoder som idag finns uppfyller inte alltid dagens behov. Arbetsmiljöverket bör se över detta och tillhandahålla tydligare och bättre hjälpmedel för exponeringsbedömningar och mätningar, till exempel vägledningar.

Synpunkter på enskilda paragrafer

Föreslagna ändringar i remissen omfattar endast nya och förändrade gränsvärden för ett antal ämnen. Ändringar i föreskriftstexten har inte föreslagits. Vi vill trots detta påpeka några otydligheter och förslag på förbättringar i de enskilda paragraferna.

3 § - Råden ger inte tillräcklig tydlighet kring vad som gäller avseende rådsansvaret på ett arbetsställe. Oklarheter kring ansvarsfrågor är en högst aktuell fråga och bör därför tydliggöras på ett mycket bättre sätt. Detta gäller även stycket om ansvar för bygg- och anläggningsverksamhet där det istället talas om luftkvalitet. I samband med ansvarsfrågor riktat till respektive föreskrift bör Arbetsmiljöverket ta fram en separat vägledning för att undvika oklarheter kring ansvarsfrågor.

6 § - Hänvisningar till standarder bör inte finnas i Arbetsmiljöverkets föreskrifter eftersom dessa inte är kostnadsfria.

10 § - Ändra rubriken till "Hur mätresultaten ska dokumenteras". Blir tydligare såvida inte andra resultat än mätresultat ska dokumenteras. Bestämmelsen är också otydligt skriven. I andra meningen sägs att dokumentationen ska innehålla "tillräcklig information". Tredje meningen är mer precis och hänvisar direkt till uppgifter som ska finnas med i dokumentationen. Hur ska detta tolkas? Krävs det fler uppgifter än de som nämns i bilaga 2, eller räcker det att ta med uppgifterna i bilaga 2? Förslagsvis bör andra meningen strykas och skrivas om tillsammans med mening tre.

I råden till paragrafen hänvisas till 3 § arbetsmiljöförordningen när det gäller hantering av mätrapporter. När denna hänvisning görs bör det vara tydligt att inga ytterligare krav framgår av tredje paragrafen i förordningen. I så fall bör ytterligare en mer allmän hänvisning till fler krav i tredje paragrafen finnas med.

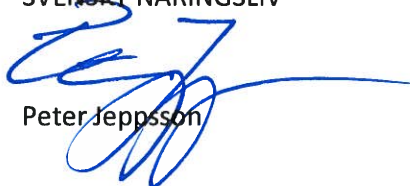
11 § - I andra stycket hänvisas till åtgärder i föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker. Arbetsmiljöverket bör här vara mer tydlig och även ange aktuella paragrafer.

I råden hänvisas till ytterligare föreskrifter som kan bli aktuella att tillämpa. Frågan är varför hänvisningen placerats som råd när hänvisningen om andra åtgärder har placerats i föreskriften.

Synpunkter på enskilda ämnen

När det gäller synpunkter på enskilda ämnen hänvisar Svenskt Näringsliv till och instämmer med synpunkter i remissvar från Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Peter Jeppsson